

בבית התלוי

הצפא, הצפח, הצפח, ני, עזות פנים, עזות מצח — כך מגדיר יהודה גור את המלה. וכרוגמה הוא מוסיף: "הוצפא אפילו כלפי שמיא מהני" — החוצפה מועילה אפילו נגד השמיים. החוצף מצליח.

אפילו גור לא היה יכול למצוא דוגמה טובה יותר להצלחת החוצף **פה מאשר המעשה שנעשה השבוע בכנסת השלישית, כאשר החליטה לחטיל מס כבד נוסף על הנסיעות לחוץ-לארץ. מס שני וטל על הירי-תרתיצאה עצמם.**

לא נדבר כאן על עצם המסים האלה. אי למדינה הנאלצת בכלל לחייב את אזרחיה לקבל היתר-יציאה לצורך נסיעה לחוץ-לארץ. וכפליים אי למדינה המטילה מס על היתר זה, מחשש פן ירבו הקופצים. בגן-עדן אין צורך בהיתר-יציאה. להיפך, היה צורך לגרש את אדם וחה בכוח. היתר-יציאה אופייני יותר לבית-סוהר.

אתנו מעניין ברבע זה צד אחר של הענין. מי ומי היו המחליטים? מי ומי היו הסוענים שהמס על הנסיעות דרוש כדי להקים בתים לעולים מסכנים? מי ומי היו המתלוננים שבולמוס הנסיעות לחוץ-לארץ הפך למגיפה הממאירה?

הכנסת הזאת היא מועדון של מטיילים. מלבד חדיילות של "אלי-על", אין בארץ עוד חבורה כלי-מעופפת.

חבריהכנסת המשוטט הוא כמעט סמל לאומי. חיכ שלא נסע פעמיים-שלוש בשנה אל מעבר לים, משמע שהוא חולה או לא יוצאת. חבריו בנשיאות הכנסת דואגים לצרפו לביקור-גומלין בפרלמנט של אורוגוואי או של שבדיה. חבריו במגבית היהודית ה מאוזדת דואגים להזמינו לבוסטון ולסיני סינאטי, כדי לנאום על גבורת חילי צה"ל. נסבורג וליטווי, כדי לארגן את המגבית המפלגתית שם. וכל זה מבלי להזכיר את החובה המפורטת לייצג את העם באסיפת הקונגרס היהודי בלונדון, בועדה לחיאום קוציאליסטי באיסלנד, באזכרת השואה בחר-שה ובועדה הכללית באיים הקאנאריים.

החיכ המעופף אינו אלא בן-אדם. בעוברו במאריס, הוא מבקר בלונדון או בלידו. בהר ומנו לארצות-הברית הוא נח בפלורידה ובלאס-הגאס. אין לחסום את השור בדישו, ולא את צפור-הנפש במעופה.

כל זה נעשה, כמובן, על חשבון הציבור. נניח שזח בסדר. אבל מנין לוקי-הים דווקא **הכריז-כנסת נכבדים** אלה את החוצפה התהומית, את עזות-המצח האגדתית, לחטיל קנס על הנסיעות של כל שאר אזרחי המדינה — אותם המשלמים בעצמם בעד נסיעותיהם ותענוגותיהם של הח"כים?

אילו אסר גירון קיסר על גתנינו לשחק באש, או אילו חוקקה מארי אנטואנט חוק להגנה על המוסר, לא יכלה עזות-המצח להיות רבה יותר.

כבית התלוי אין מוזכרים את החבל. בכנין הכנסת מוטב היה שלא להזכיר את בולמוס הנסיעות לחוץ-לארץ. ולו גם רק משום חי-טעם הטוב.

דוגמה מוצלחת לא פחות של חוצפה טהורה נתנה הכנסת בדיון על דו-שבועון-הרדיו. יתכן כי המלה חוצפה שוב אינה מתאימה. כי כאן כבר עברה החוצפה את גבול הציניות.

קנס-הנסיעות מחייב את האזרח לשלם הרבה תמורת דבר שהוא משתוקק לו. קנס-כטאון-הרדיו מחייב אתו לשלם תמורת דבר שאין הוא רוצה לנגוע בו אף בקלשון.

שרות-השידור של משרד ראש-הממשלה מנהל תחנה אשר כל עיירה אמריקאית קטנה היתה מתביישת בה, ובצדק. אין זו אפילו תעמולה טובה לדויד בן-גוריון. זהו האפס המשודר.

לפני שש שנים נתן שרות זה זכויון להוצאה פרטית להוציא שבועון, בדיוק לפי המתכונת המוצעת עתה. בכל הארץ לא נמצאו אפילו 3000 איש שרצו לקנות שבועון זה בקיוסקים. עתה מחייב משרד ראש-הממ"שלה כל בעל-מקלט לשלם 2 ל"י עבור הדו"ש שבועון שאיש אינו מעוניין בו. מכיון שי-התקציב הסמוי יהיה גדול יותר, יוסיף משלם הנקוב של משכורתו. לאפס המשודר יתחסף האפס המודפס.

לשלשל את ידה לתוך כיסו של האזרח, בתקופת האינדוס המווייף והמשכורת ה-מצטמקת, ולהוציא משם כל סכום הנראה להז כיצד נסבל הדבר, מבלי שיהיה אפילו צורך במחנות-ריכוז ובמרת-פריגסטאפו?

שני המקרים שציטטנו אינם אלא סיפורת מן הים הגדול. הם בולטים, מפני שיש בהם שתי תכונות גלויות לעין: הם משוללים כל נסיון של ביסוס מוסרי, והם מנוגדים לרצונו של הרוב המוחלט של העם. אולם במידה פחות גלויה אופייני הדבר גם לעשרות מעשים אחרים של הכנסת.

כיצד, אם כן, אפשרי הדבר כאן, בעוד שאראפשר אף לחלום על כך בארצות-הברית או בכריטיניה?



לצורך זה יש לקחת בחשבון כיצד צמחה הדמוקרטיה המערבית. רגילים לראות את שלבי צמיחתה במאגנה קארטה (1215), בי-תולית חזכויות (1689), במהפכה האמריקאית ובמהפכה הצרפתית. כל ארבעת השלבים נג-רמו במידה רבה בגלל הסלת מסים, אשר העם חשבו לבלתי-צודקים ולבלתי-מוסריים.

אחד הרעיונות היסודיים של הדמוקרטיה המערבית נוסח על-ידי הפטריוט האמריקאי ג'יימס אויס, ערב המהפכה האמריקאית, כי טענתו נגד המכס שהוטל על-ידי המלך הבריטי. "הסלת מסים ללא ייצוג — זוהי עריצות!" קרא. קריאתו הפכה לזעקת-קרב.

המלכים היו זקוקים לכסף כדי לנהל מל-חמות ולממן את המשטר שלהם. את הכסף יכלו לקבל רק מידי האזרחים, בצורת מסים. כל הכסף בא מלמטה. העם העובר מימן את הממשלה. אולם האזרחים תבעו לעצמם את הזכות להיות מיוצגים במוסד שהחליט על הוצאת הכסף. "אין מיסוי ללא ייצוג" היתה אפוא סימטריסוד טבעית של הדמוקרטיה המערבית, מאז ועד היום.

רוע המזל, חסרים בארץ תנאי-היסוד לדמוקרטיה כזאת. לא העם העובד הוא המממן את הממשלה. המצב כמעט הפוך: הממשלה מממנת את העם העובד. זוהי מדינת-שגור. הדלק המתניע את גלגלי

כלכלתה הוא זרם הדולארים של התורמים היהודיים בחוץ-לארץ, בתוספת זרם השני לומים והמענקים. כל הכסף הזה נאגר בקופת ממשלת-ישראל, ומשם הוא מוזרם הלאה, לפי ראות עיניה של צמרת המשטר.

צמרת זו יכולה להרעיב, פשוטו כמשמעו, כל ענף, כל מפעל וכל אדם יחיד. בחיים המשקיים אין כמעט מפרנס היכול להרשות לעצמו **מו, לצפצף על הממשלה, לחברו באמריקה או באנגליה.** להיפך, חי ממשלה יכולה לצפצף עליו. והיא עושה זאת בהנאה.

אמנם, לא חסרים בארץ מסים. החל במסי-ההכנסה העושק, וכלה בקנס-חיתר-היציאה וקנס-שבועון-הרדיו, משלם האזרח ומשלם. אולם צמרת המדינה אינה תלויה במסים אלה. היא תלויה בורם הכסף מן החוץ, אשר לאורח הישראלי אין שום שליטה עליה.

מכאן ששום מרי אזרחי בישראל אינו יכול להתכסס על הסיפמה "אין מיסוי ללא ייצוג". מכאן גם שלא תיתכן דמוקרטיה אמיתית במדינת-שגור. החוצפה התהומית של הצמרת אינה פרי גבורה אי-שית. היא פשוט מבטאת את יחסיה הכוחות האמיתיים במדינה, בה אין הצמרת תלויה באזרח.

אם אין בארץ דמוקרטיה מן הסוג המערבי, מה יש בהז מי שולט, בעצם, בישראל?

לאור הדיונים על מס הנסיעות ודו-שבועון-הרדיו, אפשר לענות על שאלה זו באופן מעשי. ברבע הנוכחי בנוי השלטון על מדינה של יסודות, הקיימים זה בצד זה. זוהי פד-רציה של מנגנוני-מפלגות, הקיימת בצד הדיקטטורה המוגבלת של דויד בן-גוריון.

לשתי התופעות יש שורש אחד. מנגנוני-המפלגות אינם תלויים בי-חבריהמפלגה בארץ, כי אין הם מתקיימים על מסיחה-הבר. הם מחלי-קים ביניהם, לפי מסתח מסויים, את כספי התרומות הנאספים בי-חוץ-לארץ. ואילו הדיקטטורה של בן-גוריון אינה תלויה ברצונו חי-חופשי של האזרח, כי היא שולטת על זרם החוץ חזר שהאזרח אקוק לו לפרנסתו.

לכן יכולים חברי-הכנסת — שאינם אלא ראשי המנגנון המפלגתי שבחרו את עצמם בעזרת הכסף של המגבית — לטיל בעולם, ולהטיל באותה שעה מס על נסיעות הנוולת. לכן יכול דויד בן-גוריון לקחת שתי לירות מן האזרח, כדי לממן חוברת שתביא את דבר דויד בן-גוריון לאותו אורה. הם בטוחים מראש שלא יהיה מרי אזרחי, ולא שביתת-מסים.

המהפכה הצרפתית פרצה בגלל מס על המלה. המהפכה האמריקאית הגיעה לנקודת הנינוק ב"מסיבת-התה של בוסטון", בה זרק התה לתוך הים כמחאה על המס שחוטל עליו. המהפכה הגדולה הכריזו על מרי אזרחי אדיר ויצא בראש נאמניו ליצר מלה, כמחאה על מס-המלח הממשלתי.

אולם בישראל לא יזרקו מקלטיי הרדיו מן החלונות, כמחאה על שבועון-החוצפה. איש לא יארגן עצומה המונית שתדרוש שחבררי-הכנסת ישלמו להבא בעצמם בעד פיזיונם, כדי להזכיר להם את הסתגם על בית התלוי.

במדינת-שגור הכל אפשרי. ומי שהדבר אינו מוצא חן בעיניו, מוטב שיקדיש את תשומת-לבו לשורש הרעה.